

Holland Aug 21 1866.
Holland Oct 16. 1866.
Hollena Maart 22/1869. -

Hebr. XI: 13. - 16. -

Dise alle zijn in t'ijpwort gestorven de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben hoop van verre toekomstige gerien, en geloofde dat ^{men} dat, en hebben beleden dat zij gestorven en vreedel in zijn op de aarde waren. Want die zulke dingen zeggen, betrouwen Klavastikh dat zij een vaderland zoeken. En indien zij dies (vaderland) gedacht had den, van welk ze uitgegaan waren, zij zouden t'ijp gehad hebben om weel te keeren: maar nu zijn de begeerig na een beter land, na het hemelreke. Daarom schacmt ook god hun niet, om hunnen god genarment te worden: want Hij had ^{hem} een stad bereid.

I Het wetste verzakend en in de ^{niet tegenwoordig} Hemelreke dingen te geloofde. II Door god in tijd, en eeuwigheid beloofde. - Door t'ijp verklarings blootgedraagt.

- 13 Deze op gods bevolen bevel hun vaderland verlieten en in ^{van hen} Kanadan als vreedel in een land in vrees: t'ijp het verband leest. - Wordt gezegd dat zij in geloof stierven oplyk de vorkgeleefde hadden: hier blikt hunne volkerding zoudes welke het geen heil aanblijft: en de repening in het leven: want door zij het leven hierna verstant, bij het sterven hunne zielen aan god vertrouwen, ook den hemel verwachten, en weet opstanding geloofden.
- I ware geloof konnt dan te pad, en dat de kniechelare zal daut zeggen.
 - Daar wint het geloof het heestigste in tyden waas alles ont zinkt, daar is de heestige proef, maar ook de vrees in vrees is de vrees niet t'ijp vast. - vandaar in het leven is ^{naar} vrees heestigste.
- 6 Zij verkre gen de beloften: de beloopte zaken: mit Canaan Want ook Sarmiel en David ontvingen het niet: de dadelyke konnt van Jesus in het reuech door t' geloof kuy te ij Jesus daag met verkening. - Dit was dat beten de t'ijp voor zien heid voor ons endel den niehrwendag.
- T' geloof en gehoorzaamheid onder het O.F. luyt hier in dat zij zaken geloofden die nog niet aannwelyg waer.
 - God Verke leest hier door t' geloof op beloften vorkant woy.
 - De Reken kunnen gene ten worden, of schore niet ont vangen.
 - Zyn ende voorreften in t' genieten van beloften grootel zoos betraamt ook ons geloof dankbaarheid en gehoorzaamheid grootel te zijn.
- 6 Zij zeggen de beloften, nameylk beloopte zaken die vree waer, tydens Maleachie en Haggai zoehet nog weinig derven en snellijk komen. - De Verklopaerde is een verwachende Verk.
- Geen t'ijp reuech hand vanty of plaats kan het geloof de Reken: Val van Antichrist, de vreesheid van Christus Konningrik in de eueste daagen. -
 - Het ste wachten op de verrulling des beloften die t'ijp niet komen in onse dagen is een uitnemende vrucht des geloft ^{nustdien} dat men beatekend, zij het worden de beloopte zaken: juust mit onse scheiden in alles, maer zij onse Zichte naas stelyk naas god meening. zij zeggen het achterwys van verlossing hit den Haad der onse en elende en hier in god vryheid overhed en genade: doch als in schaden. - dit kunnen is de eerste deede des geloft.
- d. Zij het te geloof. Egenelyk zij t'ijp en vauvrees, van de waasheid

de vervulling, weshalve ze met uitlevening en inhoude rusten: om
dit te versterken gaf God Abraham zijn eed: Zoodat hij op hope teges hope
gelooft. -

• Het leven des geloofs bestaat vooral hierin, in een vaste overreding dat
god in waarheid te verhooren zal volbrengen. -

e. Zij onthielden te d. i. een aankleving van het harte aende kelve
met liefde, t welk de vrucht des geloofs is. -

Zie hier deis de gelovige van den vrieden day getchet: God had gegeven
de belofte van een verloof vande staet der zonde ellende anders.

Zij zagen hierin, hoer ook noy, god: wijheid goetheid aengende,
in alles genoeysreem: en strekten in liefde en genoeysreem

de vrucht hanner verwachting dit. dit was hun leven, troost
en onderstemming in de moeite, bezprovingen en ellende

hanner onzwerlingen in huns vreedelingschepp, onten
vroebelde opgehungen: opdat wij weten, dat geloof god belofte leent

f. Zij belede, garten en vreedelingen, op aerd te zijn, een openbare
erkentenis, al was ze ook gepaart met sneed, dat hun deel niet

was aendere wereld, maar dat zij een genoeysreem deel haadt,
in gods belofte, die zij onthielden, dat zij daavon zulk belang niet

stelden in de wereld gelyk degene die e hren deel in zochten. -

• met afzien van alles alleen op Christus en god belofte ge =
schonken te zien tot onse troost ruste en vergenoeving, is

een nutnemende deud des geloofs -

Te hies te zijn behort tot de volkomene staet onser natuns:
vroeger had men het toen men in god liefde is zijn stand en kring -

men kan niet neclaten e na te werken: de mensche welk het van
natuns in de wereld, worris het niet met deere gelovigen, zij

Zij doodden e maar vort lantys er in om:

16/ Die hulke dazzen zagen ^{openbaren} door syneklende daden, openbare dat hunne
zielen klevten aan en dervdrongen zyn van die eenrige zake en op-

trant aende een heilige gematigheid en vreedheid ^{opentbare}

betonen klaartijk dat zij een vaderland zochten: dit is het begin
van de gevolgen die hij tocht opit der aarts vaderen taal, t w dat zij

een vaderland zochten, en wel een betedant t welk de verlaten
hadde verwaart te weer haarden kunnen rekken, t welk deighet e

melsche moest wren. -

Het is duidelyk uit de zin der woorden: de verstandelike be ^{verulling}
der schriftuur woorden, met de verstandt verlichting des op ^{stas}
lydt ons tot goed begrip der meening. - Wanneer de aert vaderen sym:

kan vreedelingen te zijn zov verklaardn ze te hebben een gebrek
en een verlanzen, naar vervulling van dat gebrek: t welk niet
door eenig land ^{door} door de geheele wereld niet kan vervuld worde
maar alleen een hies een land bintende wereld. De meeste men:

18/ En moeren zij des vaderlands gedacht haaden van wlk en z die vreed.

lingen heidde hem aerd'ich Vadersland & laten, doch lochten
dat Vadersland niet, t welk ze weet heidde. Kunnen a'langh:
t was W' de Chaldeen. - t welk zij verlieten niet uit daer zijne
druyende omstandigheden, maer op een bysondere leyt van
God. heeryn, zagen ze niet: like liefde tot het Vadersland is natu'rl'ic
lyk, doch dere liefde werd in dere heiligen gedood door t geloof
t welk wat beter lay, en God gelow'daemde: twelc de dweghe
geuistingen, de bloet banden, en de tegenwoordige reuente,
geene bysondere liefde jeyens dat vadersland ontstaken. -
• Twelc de natu'rl'ic van t geloof niet alleen de kracht om verdorene
lusten te doden, maer ook de onuordige geueyghede, en nei-
gingen, twelc zij eenige mate niet weping in strijd staen. -
Die men vrom' kund goe'd'of hwe liever heeft dan mij' nyd' niet want;
ander' zonden ze ty'd gehad hebben der waertheit te keeren: van Abra-
hams weping tot Jacobs dood twelc twee: Abrahams knecht, ook
Jakob deden de reis. - Abraham zeide want t dat gij mijnen zoon
niet der waert brengt. - Jakob trok weg van daer onder vele
berwaren: -

- Wanneer de gewoedene van gelovigen op hemeliche dingen
gevest' sij dit zeel te spreken van t begeerliche op ewe. -
- 16) Maer nu zijn zij begeerig naar een beter d. i. naar het hemeliche.
De apostel besliet dat hun belydenis, geen onuordige klage inhiet
noch ^{voor t'ant'w'rd} naar hun v'el' land en vrienden, maer naar het hemeliche
a hijne belydenis was een getuigenis tegen over de werelt die de lieft
bare lawen de cr'ueliche dingen stelt, zij leefden in t geloof en
erkeuten's Bood begeerte van een hemelich Vadersland: Heerly' getuigenis
van de waerheid en goddelij'heid der beloften. -
- Door weg en wandel volstandig te belijden, dat onse e'fenis en
deel niet in der werelt maer in de onzieneliche is, is een t'reffende
geloofsbelydenis, en m'cht des geloofs. - Twelc wij echter de werelt
leef hebben en gelijk de andere, gebrieken en mis b'rieken dan stete,
wij onse belydenis om. -
- 6) T'geloof werkt door begeerten ernstige werkzame begeerten die ge-
woel'ofse middelen, ter bereiking van doeleu'ng sijt. onu'erkzame
begeerten naar hemeliche dingen dwengen mit. - die ernstige
begeerten slijten in sich: 1. g'uevel van gebreken onu'oldaan-
heid in het tegenwoordige. 2. een g'ue'lyc en beuattiny van waerde
en nutmenheid der begeerde dingen, zonder welke es geen v'ri-
ge begeerten kunnen zijn. 3. een g'ue'lyc, w'eg en middelen, om ze
te erlangen. Zulke een begeerte bewijst een reyt werkzame geloof. -
zij lochten di' een beter land dan t geen zij ber'it' u'el' d'el' d'el' t. i. kanaan,
en t geen zij verlaten hadden W'. zij lochten het hemeliche, in
1/2 is geheten de stad die fundamenten had wrens kunstenaar
en hoi'w'neest' God is. -

- T'geloof beschouwt den hemel als het Vadersland der gelovigen een
heer'land land een eeuwig' ruste en u'oring. -
zij zijn ook van b'w'ng geboren, daer is het e'f'eele, want zij zyn
tot kinderen aangeuomen: in het huis deen b'w'ng zyn vele w'ring

- ningen, daar is hun wandel, derwaert hem verlaagen.
- In al het Zuyten der belaste Kinderenpoot ligt een verrige begeerte naar den Hemel en naar de genieting Gods, gelijk Zulks lang in de Klachten der aerts Vaders, wat ook de reed en aenleiding der Klachte zij: -
 - c. Daarom schaamt zich God hummel niet om hantspoer geuwend te worden. dat daarom zeijt: het gesol van him geloof is dit, dijs niet verdinend. Hier God geuwend te willen worden; bij dien tytel wrlde Hij geuwend worden. Exod: 3: 6, 15. Ik ben de God Abt: de God J. ende de God J.; dat is myn naam voor eeuwig, ende dat is myn getal. Stennis van geslagte tot geslagte. Zoo wrlde Hij heeten in mede Scheiding vande valsche goden: dat de Heer van Hemel en aarde Zoo wrlde heten was de Kerke grootte neebrijging, en eere voor Abraham. En ofselwan wij Heer van Kinnen als vrael onder Heeren Jesu Christi, nochtan Blyft Hij die neeem draegen. Teke tot heil woz vandelte geclucht.
 - Grootet eer is er niet te den Ken: dat god neeem en tytel wil draegen van iemend God te Zijn. tot de geloovigen zeijt daarom Jerus: Ik vaer op tot mynen Veruuen V. tot mynen God en wrlde God. Wat al vro teyten van eer en vlielijheid, van opwckhang mit de doode en van het eelwige leuen Zyn hie oec aen verboarden!
 - Dat god geloovigen erkent wort de Zyne, en Zich selve heuen God noemt, is overwedige verpelding voor alle de hardheuen hier.
 - d. Hij schaamt zich niet, voor dese vrein dijn ne de deuling tot Zyn scheppen
 - voor dese sinned onder de afgoden die hoort tijtelen hadten, en meder hen vider bekent steem als de god vande die oecmedelingen
 - III de outkenning beratt in de stillige verblasing dat het Zyn loen was: Zoo wruend Hij Zich tech Kragtens Zyn verboarden, en welk verboard en vstoping yelan Zyne demyten blouken nees dan en eenige andere daad: ook ovrrede Hij ten yervolge Zyn verboard geuende garken en hen werkte tot Zyn eiges eer: Zoo als de vrozakung van wat lief on die's bau was. - Hij houde Zyn een Koning gylke hee en Krown in Zyn heue.
 - Togen vrecht is bij de werke, en in god een ovrtaanbare neebrijging wort god glorie. - Dit is Zyne openbaring in aarde.
 - god zeil Zich heerlyk maken in Zyn gelovig volk teullen Zyn loen Zyn.
 - Hoe jammerlyk is de bestand vande die euectaken die beschreuen Zyn god volk gebheet te worden: ende Zyn naam sinned en vruand.
 - e. Want Hij had him een stad bereid. Van god schaamt Zich hummel niet, want ofschon zij selve aen ouerwroet, ze moeten beschreueden, den in verband wat god vrot hen deed: Kunde welde te niet verboarden, god had ze een veldende vrblijfsplaet bereid en een vry de vrotte woring by Heu, het loen de heestlykheid des Hemels in de genieting in god: Welk loen ze aenruwedige in humme beprovinge: een stap die fundamenten hnd, van de delin saam, heid aen te loeren in legen overhelling van het tydelijke de t ebeiden. Welke Kint steuen en vruuue des gods: die alle de vtrinder en de ovrteit is Zandte hulpreuue ander of van eenig wercklyg.
 - En Koningryk heeft Hij ze bereid van voor de grond legging des vrbieds. in verband hierna zeijt Jerus: Ik geam u plaet te bereiden: In dat Zijk Zyn te Koningen en vrotten, god maekt ze heestlyk in Zyn loen te delin, daer Zyn glorie Zyn, in te van schand en sinned.